

Školitelský posudek bakalářské práce

Název práce: Vyjádření nutnosti děje v hindštině
Anglický název: Expression of the necessity of action in Hindi
Autor práce: Lenka Lichtenbergová
Obor: Indologie se spec. hindština
Počet stran: 49
Datum obhajoby: 27.6.2007
Školitel: PhDr. Svetislav Kostić, Dr.
Oponent: Prof. PhDr. Jaroslav Vacek, CSc.

Předkládaná práce je hodnocena:

1. Z hlediska obsahového záměru, naplnění zadání a zpracování předepsané literatury

Autorka v souladu se zadáním bakalářské práce popisuje jev modality nutnosti děje v hindštině z hlediska funkčního a sémanticko-syntaktického. Má-li hindština prostředek pro vyjádření tohoto jevu, pak je to na prvním místě gerundivum neboli pasivní přičestí budoucí a jeho zvláštní syntaktická spojení.

Diplomantka pátrá též i po jiných prostředcích, které vyjadřují modalitu nutnosti a podobných modalit: To jsou lexikální prostředky (substantiva, adjektiva, adverbia), které s některými pomocnými slovesy tvoří predikativní fráze. V práci se uvádí tyto lexikální prostředky: *zarūrī / āvaśyak, maj' būr / bādhy^a* – str. 14; *yogy^a / lāyaq / qābil* – str.15; *manā* – str. 16; *zarūrat / āvaśyak'tā* – str. 16; *zarūr / av^aśy^a* – str.17.

Je chvályhodná snaha o pojmenování jednotlivých, méně frekventovaných modalit slovesného děje, tj. funkcí, které vyplivají ze sémantiky lexikálních jednotek používaných v hindštině, např. *nezbytnost* – str. 21; *očekávanost* – str. 24, *povinnost* – str. 24, *vhodnost* – str. 25, *jistotní modalita* – str. 25.

2. Z hlediska požadavků na metodologickou a jazykovou správnost

Diplomantka vychází z hlediska sémantického a funkčního. Formální prostředky syntaktické a lexikální popisuje vzhledem k funkcím. Metoda porovnání s českými jevy modality děje se zde jeví jako pomocná. Modus nutnosti není v hindských gramatikách jednotně a přehledně prezentován a potřeba porovnání nebo použití paralelního modelu se zde přímo nabízí. Jak gerundivum, tak i lexikální způsoby vyjádření jsou bohatě exemplifikovány příklady z moderní hindské literatury (excerpce z přibližně dvou desítek krátkých próz).

Autorka bakalářské práce volí patřičnou lingvistickou terminologii. Jazyk práce je velmi koncizní, plynulý a srozumitelný.

3. Z hlediska požadavků na formální úpravu, požadovaný rozsah, dodržování citačních norem, odkazy a bibliografii

Práce rozsahem a formou vyhovuje požadavkům na bakalářskou práci, dokonce rozsahem mnohem převyšuje ten požadavek (přes 104 tisíce znaků). Snad jediný formální nedostatek je to, že autorka nijak nevysvětluje způsob transliterace hindského textu. Transliterační tabulka v úvodní části je žádoucí pro studentskou práci tohoto typu.

4. Připomínky, náměty a otázky k rozpravě

Zvláštností bakalářské práce slečny Lenky Lichtenbergové je to, že (podle funkcí) klasifikované příklady uvádí v zvláštním oddílu, jako jakousi ilustrační přílohu (oddíl 5, str. 26-44). Toto však není žádným nedostatkem práce. Z hlediska formálního popisu je někdy vhodněji provádět exemplifikaci na místě, tj. hned za teoretickým výkladem daného lingvistického jevu a přitom komentovat jednotlivé kontextuální významy.

Jedním z problémů při překládání hindských gerundiválních konstrukcí do češtiny může být stupeň nutnosti. Ne vždy vazby gerundiva: *-grv+ hai*, *-grv + čáhie*, *-grv. + paRtá hai* odpovídají (v tomto pořadí) českým stupňům nutnosti: "*mám*", "*je mi třeba*", "*musím*". Autorka si nevšímá této nesrovnalosti a přebírá *bez komentáře* příklady i s překladem např. na str. 11.:

<i>khābar bhejñī hai</i> (Poř.315)– musí se poslat zpráva. (<i>khābar, f.sg.</i>)	[místo: má se poslat....]
<i>use bāzār se khānā lānā thā</i> (Shap. 134) – musel(a) přinést jídlo z trhu. (<i>khānā, m.sg.</i>)	[místo: měl přinést....]
<i>dhobī ko unke sab kap`re dhōne hōge</i> (Shap. 134) – pralák bude muset vyprat všechny jejich šaty.	[místo: má....]

Tato problematika se však netýká přímo popisu diskutovaného jevu v hindštině, nýbrž hlavně porovnání výrazů nutnosti v obou jazycích, vlastně možnosti přesného překladu. Překlady uvedených vět jsou přesto správné. Chybí pouze komentář o nesrovnalosti mezi hindštinou a češtinou. Český stupeň nutnosti "*mám*" nemá odpovídající výraz např. pro budoucnost (* "*budu mít*"), zatímco "*třeba*" a "*musím*" lze modifikovat pro futurum: *bude (mi) třeba*", "*budu muset*".

Celkový návrh hodnocení

Práce splňuje všechna kritéria a požadavky na bakalářskou práci. Je výsledkem pilné práce na sběru a rozboru jazykového materiálu a studia sekundární literatury. To vše umožnilo slečně Lichtenbergové definovat kategorii nutnosti děje v hindštině. Práci shledávám jako zdařilou a hodnotím ji známkou – výborná.

V Praze, dne 17. června 2007

PhDr. Svetislav Kostić, Dr.